

Zarządzenie nr 30/2024
Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Starogardzie Gdańskim
z dnia 14 sierpnia 2024 r.

w sprawie wprowadzenia Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim

Na podstawie art. 10 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) i art. 22b pkt 1 oraz art. 22c ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560), zarządza się, co następuje:

§ 1

Mając na uwadze najwyższe dobro, jakim jest życie, w trosce o zdrowie i harmonijny rozwój dzieci, który może odbywać się tylko w warunkach bezpieczeństwa, akceptacji i szacunku, mając za naczelną zasadę podejmowanych działań dobro i najlepszy interes dziecka, działając z poszanowaniem praw dziecka, troszcząc się o jego potrzeby i w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych i swoich kompetencji wprowadza się do stosowania przez wszystkich pracowników i inne osoby współpracujące z Ośrodkiem, standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2

1. Zobowiązuję pracownika ds. kadr do odbioru od pracowników Ośrodka i innych osób współpracujących z Ośrodkiem, a mających styczność z dziećmi, oświadczeń o zapoznaniu się ze standardami i przyjęciu ich do realizacji.
2. Zobowiązuję pracownika sekretariatu do przekazania treści niniejszego zarządzenia kierownikom komórek organizacyjnych, a kierowników do zaznajomienia z zarządzeniem podległych pracowników.
3. Niezależnie od ust. 2 zobowiązuję pracownika sekretariatu do umieszczenia skanu niniejszego zarządzenia w ogólnodostępnym folderze w zasobie sieciowym (ścieżka W:\Zarządzenia Dyrektora) i na stronie internetowej Ośrodka oraz w siedzibie w widocznym miejscu, w wersji zupełnej i skróconej, przeznaczonej dla małoletnich.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Starogardzie Gdańskim
Anna Drętek

Pod względem
formalno-prawnym
nie wnoszę zastrzeżeń.

RADCA PRAWNY

Krzysztof Wirań

**Standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem
w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej
w Starogardzie Gdańskim**

I. Preambuła

§ 1.

Mając na uwadze najwyższe dobro, jakim jest życie, w trosce o zdrowie i harmonijny rozwój dzieci, który może odbywać się tylko w warunkach bezpieczeństwa, akceptacji i szacunku, mając za naczelną zasadę podejmowanych działań dobro i najlepszy interes dziecka, działając z poszanowaniem praw dziecka, troszcząc się o jego potrzeby i w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych i swoich kompetencji, wszyscy pracownicy i współpracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim traktują dzieci z szacunkiem, uwzględniając ich potrzeby.

Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników i współpracowników, jakiegokolwiek przemocy wobec dzieci.

II. Cele standardów ochrony dzieci

§ 2.

Niniejszy dokument przedstawia zasady i standardy oraz wytyczne dla działań podejmowanych przez personel, które mają na celu:

- 1) uwrażliwienie personelu na powagę podejmowanych przez nich działań zmierzających do ochrony dzieci przed krzywdzeniem;
- 2) podejmowanie adekwatnych do indywidualnej sytuacji, zgodnych z prawem działań na rzecz ochrony dziecka;
- 3) wskazanie procedur postępowania, w przypadku powzięcia informacji o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego;
- 4) podejmowanie działań, mających na celu doksztalcenie w zakresie praw dziecka i kultury pracy z dzieckiem.

III. Objasnienie terminów

§ 3.

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim (dalej: Ośrodek) - jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta Starogard Gdański. Współpracuje w tym zakresie z organizacjami społecznymi, Kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.
- 2) Dyrektor Ośrodka, Dyrektor – należy przez to rozumieć Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim.
- 3) Pracownikiem Ośrodka jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę.
- 4) Innymi osobami współpracującymi z Ośrodkiem są osoby świadczące pracę na podstawie umowy zlecenia, wolontariusze, osoby odbywające praktyki studenckie bądź staże, osoby realizujące zadania na podstawie umów na realizację usług na rzecz klientów Ośrodka.
- 5) Dział Pomocy Środowiskowej i Instytucjonalnej jest komórką organizacyjną Ośrodka, do której zadań należy rozpoznawanie, ocena i analiza potrzeb mieszkańców w zakresie pomocy społecznej, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych oraz występowanie na tej podstawie o pomoc dla zainteresowanych, współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami, których działalność uzupełnia bądź wspiera formy pomocy udzielanej klientom Ośrodka, opracowywanie projektów decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej, współpraca

z podmiotami świadczącymi usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne na zlecenie Ośrodka oraz nadzór nad ich realizacją.

- 6) Sekcja pracy socjalnej, wspierania rodziny i usług opiekuńczych jest komórką organizacyjną Ośrodka, która świadczy poradnictwo rodzinne i psychologiczne dla osób i rodzin. Poradnictwo prowadzone jest przez asystentów rodziny i psychologa. Sekcja realizuje pracę socjalną, zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez prowadzenie pogłębionej pracy socjalnej w środowiskach dotkniętych problemem przemocy domowej oraz współpracę z Zespołem Interdyscyplinarnym; zadania związane z prowadzeniem procedur Niebieskie Karty, spotkania z osobami, wobec których procedura jest prowadzona.
- 7) Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Jego celem jest diagnozowanie problemu przemocy domowej, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym i dotkniętym problemem przemocy.
- 8) „Niebieskie Karty” jest procedurą, podejmowaną w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej, określoną w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
- 9) Dziecko to każda osoba, która nie ukończyła 18. roku życia.
- 10) Opiekun dziecka to osoba uprawniona do jego reprezentowania – rodzic, opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem dziecka jest również jego rodzic zastępczy i/lub opiekun faktyczny.
- 11) Opiekun faktyczny to osoba, która rzeczywiście sprawuje opiekę nad dzieckiem, jednak nie wynika ona z obowiązku ustawowego.
- 12) Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę, co najmniej jednego z rodziców dziecka. W przypadku braku porozumienia pomiędzy rodzicami dziecka należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.
- 13) Krzywdzenie dziecka to każde działanie lub bezczynność jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości, np. złe traktowanie, zaniedbanie, wykorzystanie i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, których skutkiem jest faktyczna lub potencjalna krzywda dziecka, deprecjacja praw i swobód dzieci i/lub zakłócenie ich optymalnego rozwoju.
- 14) Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (dalej: Rejestr) to rejestr obywateli polskich prowadzony przez Ministra Sprawiedliwości, którzy dopuścili się przestępstwa z pobudek seksualnych, wprowadzony na mocy ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.
- 15) Przemoc fizyczna jest celowym uszkodzeniem ciała, zadawaniem bólu. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
- 16) Przemoc emocjonalna jest powtarzającym się poniżaniem, upokarzaniem i ośmieszaniem dziecka, wciąganiem go w konflikt osób dorosłych, manipulowaniem nim, brakiem odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianiem dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać.
- 17) Wykorzystywanie seksualne jest włączaniem dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa.
- 18) Zaniedbywanie to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu odpowiedniego jedzenia, odzieży, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, brak dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego.
- 19) Cyberprzemoc to prześladowanie, zastraszanie, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego, takich jak: sms, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne.

20) Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

IV. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci – zasady ogólne

§ 4.

1. Pracownicy Ośrodka posiadają wiedzę na temat czynników ryzyka krzywdzenia dzieci i mają obowiązek zwracania na nie uwagi w ramach wykonywanych przez siebie obowiązków służbowych.
2. W przypadku, kiedy inna osoba współpracująca z Ośrodkiem zidentyfikuje czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci w ramach realizacji usług na rzecz Ośrodka, zobowiązana jest do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie pracownika Ośrodka.
3. W przypadku wystąpienia czynników ryzyka, pracownicy Ośrodka podejmują działania w ramach swoich kompetencji, w oparciu o rozmowę z opiekunami.
4. Pracownicy Ośrodka, w przypadku wystąpienia czynników ryzyka, mają obowiązek przekazania opiekunom dziecka informacji o dostępnych w Ośrodku i poza nim formach pomocy i motywują do skorzystania z nich.
5. Pracownicy Ośrodka monitorują sytuację dziecka poprzez obserwację, rozmowy z dzieckiem, opiekunami, innymi pracownikami oraz instytucjami wspomagającymi ochronę dziecka do momentu stwierdzenia, że czynniki ryzyka ustały.
6. Ośrodek udostępnia w swojej siedzibie materiały edukacyjne dotyczące ochrony dzieci, przeznaczone dla opiekunów i osób korzystających ze wsparcia (np. ulotki, broszury informacyjne).
7. Pracownicy Ośrodka informują każdą zainteresowaną osobę o realizowanym wsparciu oraz o instytucjach świadczących wsparcie dla dzieci i rodzin, które doświadczają przemocy lub innych form krzywdzenia.
8. Ośrodek umożliwia pracownikom, w ramach środków własnych lub korzystając z oferty instytucji zewnętrznych, doszkalcenie i poszerzenie wiedzy w obszarze przeciwdziałania krzywdzenia dzieci.

V. Zasady rekrutacji pracowników/wolontariuszy/stażystów/praktykantów/innych osób nawiązujących osobiście lub za pośrednictwem podmiotów trzecich współpracę z Ośrodkiem

§ 5.

1. Osoba zatrudniona w Ośrodku bądź współpracująca z Ośrodkiem, a mająca kontakt z dziećmi z rodzin, objętych wsparciem Ośrodka nie może widnieć w Rejestrze i być karana za przestępstwa określone w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
2. W Ośrodku obowiązuje procedura weryfikacji osób przed nawiązaniem współpracy, której przedmiot wiąże się z realizacją obowiązków służbowych lub innych zadań w kontakcie z małoletnimi.

VI. Zasady bezpiecznych relacji personel Ośrodka – dziecko. Zachowania dozwolone i niedozwolone

§ 6.

1. Działania, podejmowane przez Ośrodek w kontakcie z dziećmi realizowane są w oparciu o poszanowanie godności dziecka, jego podmiotowość i prawa, szczególnie prawa do ochrony przed krzywdzeniem oraz prawa do prywatności.
2. Ośrodek realizuje w ramach swoich kompetencji zajęcia dla rodziców/opiekunów i dzieci, mających na celu profilaktykę i edukację w zakresie prawidłowego realizowania obowiązków, wynikających z rodzicielstwa i wychowania dziecka.

3. Zajęcia, o których mowa w ust. 2, realizowane są za zgodą Dyrektora Ośrodka, w siedzibie Ośrodka bądź poza nią.
4. Wskazane jest, aby na czas zajęć dla rodziców/opiekunów realizowanych przez Ośrodek ich dzieci miały zapewnioną opiekę przez rodziców/opiekunów we własnym zakresie.
5. W przypadku realizacji zajęć lub udziału w wydarzeniach poza siedzibą Ośrodka, a których organizatorem lub współorganizatorem jest Ośrodek wymagane jest, aby dzieci miały zapewnioną opiekę rodziców/opiekunów.
6. W przypadku zajęć dla rodziców/opiekunów realizowanych na terenie Ośrodka, Ośrodek w miarę możliwości zapewnia opiekę dla dzieci osób, które nie mają możliwości zapewnienia im opieki w inny sposób. Takie sytuacje rozpatrywane są indywidualnie.

§ 7.

1. W czasie zajęć organizowanych na terenie Ośrodka, pracownik Ośrodka może:
 - 1) pomagać dzieciom w czynnościach higienicznych;
 - 2) pomagać dzieciom podczas posiłku, zachęcać do jedzenia, przy czym zmuszanie do jedzenia nie jest dopuszczalne,
 - 3) pomagać dzieciom przy zakładaniu i zdejmowaniu odzieży.
2. Dopuszcza się, aby kontakt fizyczny pracownika z dzieckiem był naturalnie związany z zabawą, pomocą dziecku w czynnościach higienicznych, koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa, potrzebą uspokojenia dziecka.
3. Pracownicy Ośrodka i inne osoby współpracujące z Ośrodkiem:
 - 1) odnoszą się do dzieci z szacunkiem, szanując ich godność osobistą, używając języka powszechnie akceptowalnego, stosując komunikaty odpowiednie dla wieku dziecka. Niedopuszczalne jest używanie w obecności dzieci wulgaryzmów, słów powszechnie uważanych za obraźliwe;
 - 2) traktują dzieci równo, bez względu na indywidualne różnice pomiędzy nimi;
 - 3) utrzymują kontakt z dziećmi wykorzystując służbowe kanały komunikacji.

§ 8.

1. Zabawy i zajęcia dla dzieci, organizowane przez Ośrodek są dostosowane do potrzeb, możliwości i wieku dzieci, uwzględniając ich ograniczenia oraz predyspozycje wynikające z etapu rozwojowego i niepełnosprawności.
2. Udział w zajęciach realizowanych przez Ośrodek dla dzieci i z dziećmi jest dobrowolny.
3. W czasie zajęć dzieci wspierane są w trudnych sytuacjach i podejmowane są starania do poprawy ich samopoczucia.

§ 9.

1. W Ośrodku funkcjonuje system konsekwencji, stosowany podczas organizowanych zajęć dla dzieci, o którym dzieci i ich opiekunowie są informowani przez personel Ośrodka. System stanowi załącznik nr 1 do standardów.
2. System konsekwencji ma na celu wzmocnienie pozytywnych zachowań i eliminowanie negatywnych.
3. System konsekwencji wzmocnia samoocenę dzieci oraz reguluje funkcjonowanie grupy.
4. Konsekwencje stosowane w Ośrodku uwzględniają prawa dziecka i stosowane są z poszanowaniem jego godności.
5. Niedopuszczalne są:
 - 1) kary cielesne (szarpanie, bicie, popychanie), słowne (wyzywanie, wyśmiewanie, krzyczenie), zmuszanie, negowanie uczuć;
 - 2) podawanie dzieciom substancji psychoaktywnych;

- 3) akceptowanie lub uczestnictwo w nielegalnych czynnościach, do których angażowane jest dziecko;
- 4) nawiązywanie z dzieckiem kontaktów prywatnych w tym w szczególności zapraszanie do swojego miejsca zamieszkania, spotkanie się poza godzinami pracy, kontakty poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).

VII. Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

§ 10.

1. W sytuacji:

- 1) powzięcia informacji lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia dziecka;
- 2) uzyskania informacji od dziecka o doświadczeniu krzywdzenia;
- 3) uzyskania informacji od innych osób współpracujących z Ośrodkiem o prawdopodobnym krzywdzeniu dziecka;
- 4) uzyskania informacji o prawdopodobnym krzywdzeniu dziecka od koleżanki, kolegi, innego dziecka, rodziny, nauczycieli, sąsiadów, innych osób niezwiązanych z rodziną;
- 5) bycia bezpośrednim świadkiem krzywdzenia dziecka,

pracownik Ośrodka zobowiązany jest do podjęcia i dokumentowania podejmowanych zgodnie z kompetencjami działań.

2. Pracownik Ośrodka zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania o zaistniałym zdarzeniu bezpośredniego przełożonego. W przypadku nieobecności bezpośredniego przełożonego pracownik przekazuje informację osobie go zastępującej.
3. Uprawniony pracownik Ośrodka (inny niż pracownik socjalny) może przeprowadzić konsultacje z pracownikiem socjalnym, w celu uzyskania danych o sytuacji rodzinnej z wywiadu środowiskowego i zgłasza pracownikowi socjalnemu potrzebę zdiagnozowania środowiska dziecka.
4. W przypadku, jeśli rodzina dziecka, co do którego powstało podejrzenie, że jest krzywdzone korzysta z pomocy Ośrodka, utworzoną dokumentację dot. zdarzenia umieszcza się w aktach jej dotyczących.
5. W przypadku, jeśli rodzina dziecka, co do którego powstało podejrzenie, że jest krzywdzone nie korzysta z pomocy Ośrodka, należy założyć dla niej akta i w nich umieścić dokumentację zdarzenia.
6. Podczas postępowania i w razie potrzeby pracownik socjalny Ośrodka przeprowadza konsultacje z:
 - 1) dzielnicowym Policji w celu uzyskania informacji o ewentualnych interwencjach i/lub
 - 2) kuratorem sądowym (jeżeli dana rodzina objęta jest nadzorem) w celu uzyskania informacji o sprawowanym nadzorze.
7. Kierownik sekcji pracy socjalnej, wspierania rodziny i usług opiekuńczych prowadzi rejestr interwencji podejmowanych w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka, zgłoszonych przez pracowników Ośrodka i osoby współpracujące z Ośrodkiem. Wzór rejestru określa załącznik nr 2 do standardów.
8. Wszystkie informacje dot. podejrzenia krzywdzenia dziecka i zdarzeń mających znamiona krzywdzenia zachowywane są w tajemnicy przez pracowników Ośrodka i osoby z nim współpracujące, a które dowiedziały się o danej sprawie. Nie dotyczy to informacji przekazywanych uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 11.

1. W przypadku stwierdzenia na podstawie posiadanych informacji od dziecka, opiekunów, pracowników instytucji oraz innych osób, że dziecko jest krzywdzone przez rodzinę, możliwe jest podjęcie działań:
 - 1) przez pracownika socjalnego:
 - a) realizacja pracy socjalnej i/lub innych działań zgodnie z kompetencjami i potrzebami rodziny;
 - b) sporządzenie formularza „Niebieska Karta – A” i przekazanie go przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego w terminie określonym w odrębnych przepisach;
 - c) zapewnienie dziecku ochrony w oparciu o art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej - w razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową,
 - 2) przez asystenta rodziny/psychologa:
 - a) realizacja pomocy zgodnie z kompetencjami i potrzebami rodziny;
 - b) sporządzenie formularza „Niebieska Karta – A” i przekazanie go przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego w terminie określonym w odrębnych przepisach;
 - c) podjęcie współpracy z uprawnionymi podmiotami na rzecz diagnozy i pomocy rodzinie w celu wyeliminowania krzywdzenia dziecka.
 - 3) przez pozostałych pracowników Ośrodka: przekazanie tej informacji bezpośredniemu przełożonemu, który podejmuje działania zgodnie z kompetencjami.
2. Działaniami towarzyszącymi podejmowanymi w sytuacji, o której mowa w ust. 1, mogą być:
 - 1) skierowanie do Sądu wniosku o wgląd w sytuację dziecka;
 - 2) skierowanie sprawy do Sekcji pracy socjalnej, wspierania rodziny i usług opiekuńczych celem objęcia wsparciem specjalistycznym – psychologicznym lub rodzinnym.

§ 12.

1. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka w okolicznościach wskazujących na to, że jego życie lub zdrowie jest zagrożone – np. z uwagi na stosowanie wobec niego przemocy domowej, należy niezwłocznie poinformować Policję dzwoniąc pod numer 112. Poinformowania służb dokonuje pracownik Ośrodka, który pierwszy powziął informację. Podobnie należy postąpić w sytuacji powzięcia informacji, że w rodzinie, w której stosowana jest przemoc domowa, są lub mogą być inne dzieci.
2. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego w okolicznościach niewskazujących na konieczność podjęcia natychmiastowej interwencji przez uprawnione służby – Dyrektor kieruje zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do właściwej miejscowo Policji lub Prokuratury.
3. W przypadku zdarzenia, co do którego zachodzi uzasadnione przypuszczenie lub zostało stwierdzone, że stanowi umyślny czyn zabroniony określony w Kodeksie karnym, popełniony przez rodzica albo opiekuna prawnego lub faktycznego, a którego konsekwencją jest śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu małoletniego, Dyrektor Ośrodka niezwłocznie zawiadamia o tym przewodniczącego Zespołu do spraw analizy zdarzeń, o którym mowa w art. 22e ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, działającego przy Ministerstwie Sprawiedliwości.

§ 13.

1. W sytuacji, kiedy w toku wykonywanych czynności, o których mowa w § 10, nie stwierdza się krzywdzenia dziecka, a niepokojące zjawiska w rodzinie mają inną przyczynę, pracownik socjalny Ośrodka przeprowadza rozmowę z rodzicami/opiekunami/jednym z rodziców/opiekunów i ocenia szanse i motywację do ich współpracy z Ośrodkiem.
2. Pracownik przedstawia możliwości współpracy rodziny z wymienionymi poniżej specjalistami:
 - 1) pracownikiem socjalnym;
 - 2) asystentem rodziny;
 - 3) psychologiem;

- 4) inną osobą współpracującą z Ośrodkiem, przy czym obligatoryjnie współpracę z rodziną, podejmuje również jeden z wymienionych w pkt 1-3 pracowników Ośrodka.
3. W razie braku współpracy rodziny, pracownik Ośrodka, podejmuje działania zgodnie z kompetencjami.

VIII. Procedura zgłaszania podejrzeń oraz podejmowania interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka przez personel Ośrodka

§ 14.

1. Każda osoba zatrudniona w Ośrodku bądź wykonująca zadania na zlecenie Ośrodka, która ma uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka przez pracownika Ośrodka bądź inną osobę realizującą zadanie na zlecenie Ośrodka jest zobowiązana do niezwłocznego poinformowania o swoich spostrzeżeniach bezpośredniego przełożonego, a gdy podejrzanym jest jego bezpośredni przełożony – Dyrektora.
2. Przełożony w ramach postępowania wyjaśniającego może podjąć następujące czynności:
 - 1) analizuje zebrane informacje;
 - 2) przeprowadza rozmowę z podejrzanym pracownikiem w celu zapoznania się z jego wersją wydarzeń;
 - 3) zarządza obserwacją pracy osoby podejrzaną o krzywdzenie dziecka przez wyznaczonego przez Dyrektora pracownika Ośrodka;
 - 4) w uzasadnionych przypadkach wykorzystuje narzędzia określone w przepisach obowiązującego prawa w szczególności prawa pracy, kodeksu karnego czy kodeksu postępowania administracyjnego.
3. Podejmowane działania należy dokumentować a wytworzoną dokumentację przechowywać w aktach personalnych pracownika.

§ 15.

W przypadku stwierdzenia, że pracownik dopuścił się uchybień w zachowaniu bądź nie przestrzega z należytą starannością postanowień niniejszych standardów, Dyrektor Ośrodka może:

- 1) odsunąć taką osobę od wszelkich form kontaktu z dziećmi, do czasu wyjaśnienia sprawy;
- 2) zaplanować razem z pracownikiem dalsze działania, mające na celu uchronienie dzieci przed ryzykiem powtórzenia się problemu;
- 3) poddać go szczególnemu nadzorowi wyznaczając do tego celu pracownika bądź bezpośredniego przełożonego;
- 4) udzielić upomnienia bądź nagany z wpisem do akt z pouczeniem o konsekwencjach określonego zachowania.

§ 16.

W przypadku podejrzenia przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka Dyrektor Ośrodka lub osoba do tego uprawniona niezwłocznie zawiadamia rodziców lub opiekunów dziecka o zdarzeniu i:

- 1) jeśli zdarzenie ma charakter przestępstwa – zawiadamia policję lub prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa;
- 2) organizuje pomoc psychologiczną dla dziecka dotkniętego przemocą oraz jego opiekunów;
- 3) przekazuje prowadzenie sprawy rodzinny innemu pracownikowi.

IX. Zasady ochrony danych osobowych dziecka, wizerunku dziecka, sposób jego utrwalania i udostępniania

§ 17.

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

2. Pracownicy Ośrodka oraz inne osoby współpracujące z Ośrodkiem mają obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarzają oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Pracownicy Ośrodka oraz inne osoby współpracujące z Ośrodkiem mogą wykorzystywać informacje o dziecku w celach szkoleniowych bądź edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka i w sposób uniemożliwiający identyfikację dziecka.
4. Pracownicy Ośrodka oraz inne osoby współpracujące z Ośrodkiem udostępniają informacje o dziecku i jego rodzinie/opiekunach wyłącznie za pisemną zgodą rodzica/opiekuna.

§ 18.

Osobami uprawnionymi do przetwarzania danych osobowych są:

- 1) Dyrektor Ośrodka;
- 2) inne osoby upoważnione pisemnie przez Dyrektora.

§ 19.

1. Ośrodek szanuje prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, dlatego dba o ochronę jego wizerunku.
2. Pracownicy Ośrodka i inne osoby wykonujące zadania na zlecenie Ośrodka podejmują wszelkie czynności, aby uniemożliwić osobom nieuprawnionym utrwalanie wizerunku dziecka na terenie Ośrodka (filmowanie, fotografowanie).

§ 20.

1. Upublicznianie przez Ośrodek wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie wymaga zgody rodzica/opiekuna dziecka.
2. Przed utrwaleniem wizerunku dziecka należy dziecko oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim celu będzie wykorzystywany.

X. Zasady dostępu dzieci do Internetu oraz ochrony dzieci przed szkodliwymi treściami

§ 21.

1. Za użytkowanie przez dziecko na terenie Ośrodka urządzeń elektronicznych, umożliwiających korzystanie z Internetu, będących własnością rodziców/opiekunów/dziecka odpowiadają rodzice/opiekunowie.
2. Na terenie Ośrodka dzieci mogą korzystać z wyznaczonych komputerów będących własnością Ośrodka i Internetu wyłącznie za zgodą pracownika Ośrodka bądź innych osób, współpracujących z Ośrodkiem.
3. W sytuacji, gdy Ośrodek umożliwia dzieciom korzystanie z Internetu i komputerów, będących własnością Ośrodka, pracownicy Ośrodka zobowiązani są do podejmowania działań, których celem jest zabezpieczenie dzieci przed dostępem do zakazanych treści.
4. W celu zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania Internetu i komputerów Ośrodka przez dzieci, Ośrodek zobowiązany jest do odpowiedniego zabezpieczenia urządzeń, z których mogą korzystać dzieci.
5. Osoba z obsługi informatycznej Ośrodka ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
6. Osobą odpowiedzialną za nadzór nad korzystaniem przez dziecko z urządzeń i z Internetu w Ośrodku jest każdorazowo opiekun faktyczny.
7. Ośrodek zapewnia stały dostęp do materiałów, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu, w miarę możliwości – przy komputerach, z których możliwy jest swobodny dostęp do sieci.

8. Osoba z obsługi informatycznej nadzoruje bezpieczeństwo użytkowania Internetu i komputerów Ośrodka oraz cyklicznie sprawdza, czy na komputerach ze swobodnym dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia takich treści, trwale je usuwa.
9. Korzystanie z komputera będącego własnością Ośrodka przez dzieci i/lub ich opiekunów każdorazowo potwierdzone jest podpisem na liście, w której zawarte są takie dane jak: imię i nazwisko osoby korzystającej i/lub jej opiekuna, data i czas korzystania (godziny od-do), podpis. Obowiązek przedstawienia listy do podpisu leży po stronie pracownika bądź osoby współpracującej z Ośrodkiem.

§ 22.

W przypadku zdiagnozowania potrzeby realizacji zajęć edukacyjnych dla rodziców/opiekunów/dzieci, dotyczących rozwijania umiejętności rozpoznawania zagrożeń w Internecie, Ośrodek może przeprowadzać takie zajęcia.

XI. Monitoring stosowania standardów

§ 23.

1. Standardy dotyczą wszystkich pracowników Ośrodka i innych osób współpracujących z Ośrodkiem.
2. Wszyscy pracownicy Ośrodka i inne osoby współpracujące z Ośrodkiem, a mające styczność z dziećmi podpisują oświadczenie mówiące o zapoznaniu się ze standardami i przyjęciem ich do realizacji. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 3.
3. Za zapoznanie ze standardami personelu nowo zatrudnionego w Ośrodku odpowiada pracownik zatrudniony na stanowisku ds. kadr.
4. Każdy pracownik Ośrodka ma prawo zgłaszać propozycje zmian i uwag do standardów Dyrektorowi Ośrodka.
5. Każdy pracownik Ośrodka zobowiązany jest do zgłaszania bezpośrednio przełożonemu przypadków naruszenia standardów.
6. W celu zapewnienia dostosowania standardów do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami standardy podlegają ocenie ich merytorycznej przydatności raz na dwa lata. Karta oceny i wnioski są pisemnie dokumentowane. Wzór karty oceny i ankiety stanowi załącznik nr 4.
7. Weryfikację, o której mowa w ust. 6 organizuje Dyrektor Ośrodka lub osoba przez niego wyznaczona.
8. W wyniku weryfikacji sporządzany jest raport, w którym wskazane są ewentualne sugestie i kierunki aktualizacji standardów.
9. Za bieżącą weryfikację i aktualizację standardów odpowiada Kierownik sekcji pracy socjalnej, wspierania rodziny i usług opiekuńczych ze szczególnym uwzględnieniem analizy danych z rejestru interwencji/zdarzeń oraz przedstawia propozycje zmian i uwag do standardów Dyrektorowi Ośrodka.
10. Zmiany do standardów wprowadza Dyrektor Ośrodka i przedstawia je pracownikom za pośrednictwem bezpośrednich przełożonych.

XII. Postanowienia końcowe

§ 24.

1. Ośrodek ogłasza wprowadzenie standardów w sposób umożliwiający zapoznanie się z nimi przez pracowników Ośrodka, osób współpracujących z Ośrodkiem oraz osób korzystających ze wsparcia Ośrodka.

2. Ośrodek publikuje standardy na swojej stronie internetowej oraz umieszcza ich treść w siedzibie w widocznym miejscu, w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla małoletnich. Wersja skrócona, przeznaczona dla małoletnich stanowi załącznik nr 5 do standardów.

**System konsekwencji obowiązujący
w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej
w Starogardzie Gdańskim**

- 1. W Ośrodku dzieci nagradzane są za:**
 - 1) stosowanie się do ustalonych zasad i umów;
 - 2) wysiłek włożony w wykonaną pracę;
 - 3) wywiązywanie się z podjętych obowiązków;
 - 4) bezinteresowną pomoc innym;
 - 5) aktywny udział w pracach na rzecz grupy.

- 2. Formami wzmocnień pozytywnych (nagrodami) jakie dzieci mogą otrzymać w Ośrodku są:**
 - 1) pochwała indywidualna;
 - 2) pochwała wobec grupy;
 - 3) pochwała przed rodzicami;
 - 4) wyznaczanie dziecka do prowadzenia określonej zabawy;
 - 5) przydzielenie ważnego zadania do wykonania;
 - 6) wyznaczenie dziecka na „pomocnika” przy realizacji określonego zadania;
 - 7) możliwość wyboru ulubionej zabawy;
 - 8) dostęp do atrakcyjnej zabawki;
 - 9) drobne nagrody rzeczowe np. emblematy uznania (odznaka, order).

- 3. W Ośrodku wobec dzieci konsekwencje dotyczą:**
 - 1) nieprzestrzegania ustalonych norm i zasad;
 - 2) stwarzania sytuacji niebezpiecznych dla siebie i innych;
 - 3) zachowań agresywnych;
 - 4) niszczenia wytworów pracy innych i ich własności.

- 4. Formami konsekwencji są:**
 - 1) upomnienie słowne indywidualne (przypomnienie obowiązujących zasad);
 - 2) upomnienie słowne wobec grupy;
 - 3) poinformowanie rodziców o przewinieniu;
 - 4) okazywanie smutku i niezadowolenia z powodu zachowania dziecka za pomocą gestów, mimiki;
 - 5) wyciszenie dziecka przez indywidualne zabawy;
 - 6) indywidualna rozmowa na temat postępowania dziecka;
 - 7) przedstawienie następstw zachowania i skłonienie dziecka do autorefleksji;
 - 8) zastosowanie aktywności mającej na celu rozładowanie negatywnych emocji;
 - 9) wykonanie określonej pracy na rzecz osoby poszkodowanej bądź grupy.

**Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami ochrony dzieci przed krzywdzeniem
w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej
w Starogardzie Gdańskim**

Ja niżej podpisany(-a) oświadczam, że:

- 1) zapoznałem(-am) się z dokumentacją wchodzącą w skład Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Starogardzie Gdańskim;
- 2) zobowiązuję się stosować do ich treści;
- 3) przyjmuję standardy ochrony małoletnich do realizacji.

.....

(data, podpis)

4

Rejestr interwencji podejmowanych w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

L.p.	Data zdarzenia	Imię i nazwisko dziecka doświadczającego krzywdzenia	Imiona i nazwiska rodziców/opiekunów dziecka	Opis zdarzenia	Osoba odpowiedzialna za krzywdzenie* *(rodzic/opiekun prawny, osoba trzecia, członek personelu, inne dziecko)	Pracownik Ośrodka, któremu powierzono realizację działań w sprawie	Działania podjęte wskutek interwencji* *(zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, wszczęcie procedury „Niebieska Karta”, zawiadomienie sądu rodzinnego, inne)

Karta oceny Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem

1. Ośrodek ustanowił i wprowadził w życie standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem

Standardy dotyczą całego personelu Ośrodka: pracowników, współpracowników i wolontariuszy

W Ośrodku jest wyznaczona osoba odpowiedzialna za bieżącą weryfikację i aktualizację standardów

W Ośrodku jest wyznaczona osoba odpowiedzialna za monitoring bezpieczeństwa sieci komputerowej

2. Standardy ochrony dzieci jasno i kompleksowo określają:

sposób reagowania na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji

zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko

zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

sposób zapoznania personelu ze standardami i zobowiązanie do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności

zasady przeglądu i aktualizacji standardów oraz sposób dokumentowania

zasady bezpiecznych relacji dziecko-dziecko

3. Standardy są opublikowane, dostępne i szeroko promowane wśród całego personelu, rodziców i dzieci, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne

Standardy są opublikowane, dostępne i szeroko promowane wśród całego personelu, a poszczególne grupy pracowników są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne

Standardy są promowane wśród dzieci poprzez działania edukacyjne i informacyjne

Wszyscy rodzice/opiekunowie uczestniczący w zajęciach organizowanych w Ośrodku zostali zapoznani z obowiązującymi w Ośrodku standardami ochrony dzieci przed krzywdzeniem

Standardy uwzględniają sytuację dzieci z niepełnosprawnościami oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Ośrodek opracował wersję standardów zrozumiałą i przystępną dla dzieci

4. Instytucja monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci

W ramach rekrutacji członków personelu pracujących z dziećmi prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi oraz sprawdzane są ich referencje

Ośrodek uzyskuje informacje z Krajowego Rejestru Karnego o każdym członku personelu, gdy jest to dozwolone przepisami obowiązującego prawa, a kiedy prawo na to nie zezwala, uzyskuje oświadczenia dotyczące niekaralności lub braku toczących się wobec nich postępowań karnych lub

dyscyplinarnych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego

Ośrodek uzyskuje dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym o każdym członku personelu

Określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu instytucji z dziećmi, wskazujące, jakie zachowania są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z dzieckiem

5. Ośrodek zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:

rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci

procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia

odpowiedzialności prawnej pracowników instytucji, zobowiązanych do podejmowania interwencji

Personel Ośrodka pracujący z dziećmi jest przygotowany, by edukować je na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem, praw dziecka, profilaktyki przemocy rówieśniczej i zagrożeń bezpieczeństwa w Internecie

Personel dysponuje materiałami edukacyjnymi dla dzieci i dla rodziców oraz aktywnie je wykorzystuje

6. W instytucji funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka

W Ośrodku funkcjonują procedury, które określają krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu, członków rodziny, rówieśników i osób trzecich

Ośrodek dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, placówki ochrony zdrowia) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom

W Ośrodku wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży

Prowadzony jest rejestr przypadków zgłoszeń dotyczących podejrzenia krzywdzenia dziecka oraz interwencji inicjowanych przez pracowników instytucji

Ośrodek wyznaczył osobę odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń, uruchamianie odpowiedniej ścieżki interwencji i udzielenie dziecku krzywdzonemu wsparcia

Ośrodek opracował zasady ustalania planu wsparcia dziecka po ujawnieniu krzywdzenia

7. Instytucja monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci

Przyjęte standardy ochrony dzieci są weryfikowane ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci

W ramach weryfikacji standardów Ośrodek konsultuje się z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami

Ankieta dla pracowników i współpracowników

L.p.	Pytanie	TAK	NIE
1	Czy znasz standardy ochrony dzieci obowiązujące w MOPS w Starogardzie Gdańskim?		
2	Czy uważasz, że potrafisz rozpoznać syndromy krzywdzonego małoletniego?		
3	Czy wiesz w jaki sposób zareagować na symptomy krzywdzenia małoletniego?		
4	Czy zaobserwowałeś naruszenie zasad określonych w standardach przez innego pracownika? Jeżeli tak, opisz je poniżej		
5	Czy masz uwagi / sugestie / przemyślenia związane z funkcjonującymi w MOPS w Starogardzie Gdańskim standardami? Jeżeli tak, opisz je poniżej		
6	Czy jakieś działanie związane z przyjęciem standardów jest odbierane jako trudne lub niechętnie podchodzisz do jego realizacji z innych powodów? Jeżeli tak, opisz je poniżej		

Jeśli na pytania 4-6 odpowiedziałeś tak, uzasadnij:

.....

.....

.....

.....

.....

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W MIEJSKIM OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ W STAROGARDZIE GDAŃSKIM

Wersja skrócona standardów, przeznaczona dla małoletnich

- ✚ W naszym Ośrodku masz prawo do bezpieczeństwa. Oznacza to, że nie ma zgody na przemoc fizyczną lub psychiczną wobec Ciebie.
- ✚ Podstawą naszych relacji jest szacunek. Zaslugujesz na traktowanie z godnością i poszanowaniem uczuć.
- ✚ Twoje opinie i uczucia są dla nas ważne. W naszym Ośrodku możesz wyrazić swoje myśli i uczucia w bezpieczny sposób.
- ✚ W Ośrodku nie są tolerowane żadne formy agresji – fizycznej, słownej, psychicznej. Nie ma na to naszej zgody!
- ✚ Jak każdy człowiek – każde dziecko, masz prawo do prywatności i przestrzeni osobistej. Szanujemy nawzajem nasze granice.
- ✚ W społeczności Ośrodka każdy jest równy. Nie tolerujemy dyskryminacji ani faworyzowania.
- ✚ W przypadku jakichkolwiek obaw lub problemów, masz prawo zgłosić się do pracownika Ośrodka. Naszym obowiązkiem jest zapewnienie Ci pomocy i wsparcia.
- ✚ Jeśli czujesz się zagrożony/a, niepewny/a lub jesteś świadkiem niewłaściwego zachowania, natychmiast zgłoś to pracownikowi Ośrodka lub innemu dorosłemu.
- ✚ Jesteśmy tutaj, aby słuchać i rozmawiać. Wierzymy, że dialog jest kluczem do rozwiązania wielu problemów.
- ✚ Pamiętaj, że Ośrodek jest miejscem, gdzie możesz szukać wsparcia i pomocy. Mamy tutaj specjalistów, którzy są przeszkoleni, aby Ci pomóc.
- ✚ Jeśli widzisz, że ktoś z kolegów lub koleżanek ma problem lub jest w trudnej sytuacji, zachęcaj jego/ją do szukania pomocy.
- ✚ Jeśli potrzebujesz pomocy, możesz skontaktować się z:
 - **Telefonem alarmowym: 112**
 - **Telefonem zaufania dla dzieci i młodzieży: 116 111**
 - **Dziecięcym telefonem zaufania Rzecznika Praw Dziecka: 800 12 12 12**
 - **Całodobową infolinią Fundacji Itaka: 800 080 222**
 - **Telefonem dla ofiar przemocy w rodzinie Niebieska Linia: 801 120 002**
 - **Telefonem dla osób w kryzysie emocjonalnym: 116 123**